

Aloitteen tekijä	Vihreä valtuustoryhmä
Päivämäärä	27.1.2025
Otsikko	Puolet parempaa - eläinperäisten tuotteiden kulutuksen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä

Asia

Jyväskylän kaupungin visiona on olla hiilineutraali vuonna 2030 ja päästötön vuonna 2040. Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelma on kaupunginvaltuuston hyväksymä strateginen toimenpideohjelma, jota toteuttamalla kaupunki pyrkii saavuttamaan resurssiviisauden visiot vuonna 2040. Jyväskylän arviointikertomuksessa vuodelta 2021 on todettu, että nykyinen päästöjen vähenemistahti ei ole riittävä, ja esimerkiksi Jyväskylän ekologinen jalanjälki on nelinkertainen globaaliin kestävään tasoon nähden.

Yksi merkittävimmistä ilmastopäästöjen aiheuttajista on ruuantuotanto. Päästöjen lisäksi tuotannolla on vaikutuksia luontokatoon, eläinten hyvinvointiin sekä Itämeren ja muiden vesistöjen rehevöitymiseen. Kaikkia näitä vaikutuksia voidaan pienentää puolittamalla eläinperäisten tuotteiden osuus kaupungin julkisissa hankinnoissa nykytilanteeseen nähden, eli noin 20 prosenttiin kaikesta käytetystä raaka-aineesta. Samalla pääsisimme tilanteeseen, joka on täydellisessä linjassa nykyisten ravitsemussuosituksen kanssa. Muun osuuden tulisi olla pääasiassa mieluiten kotimaista, kestävästi pyydettyä kalaa sekä kotimaisia maitotuotteita.

Ensimmäisenä kaupunkina Suomessa Tampere on selvittänyt kaupungin toimintojen luontojalanjäljen eli vaikutuksen luonnon monimuotoisuuteen. Jyväskylän yliopiston tekemän tutkimuksen mukaan suurin luontojalanjälki syntyi elintarvikehankinnoista ja tästä jalanjäljestä yli 60 prosenttia syntyi eläinperäisistä tuotteista. Jalanjälkeä voi pienentää vaihtamalla liha- ja maitotuotteita kasvipohjaisiin tuotteisiin. Kasvipohjaisempi ruokavalio on parempi niin ilmastolle, eläimille, luonnolle, useimmille ihmisille kuin myös Itämerelle.

Helsingin yliopiston tutkimus osoittaa, että suomalaiset päiväkotilapset syövät yli viisi kertaa enemmän punaista lihaa kuin olisi terveydelle ja maapallon kantokyvylle hyväksi (Bäck ym. 2021). Suomalaisista miehistä taas peräti neljä viidestä syö liikaa punaista lihaa suomalaisiin ravitsemussuosituksiin verrattuna (THL: FinRavinto 2017 -tutkimus). Korvaamalla erityisesti eniten ympäristöä kuormittavia eläinperäisiä tuotteita sekä mahdollisuuksien mukaan ja elintarviketeollisuuden kehittymisen myötä myös tuontituotteita kotimaisilla, pääasiassa kasviproteiinituotteilla edistetään myös kestävää kotimaista maataloustuotantoa sekä huoltovarmuutta.

Jyväskylän kaupungin ruokatarjoilut keskittyvät Kylän Kattauksen kautta lasten ja nuorten päiväkotij- ja kouluruokailuun, jolloin ruokavaliolla vaikutetaan etenkin lasten hyvinvointiin. Aloitteessa ehdotetun aikataulun puitteissa on riittävästi aikaa myös siihen, että reseptiikkaa pystytään hiomaan siihen pisteeseen, jossa kasvisruoka on myös mahdollisimman maistuvaa ja aidosti kiinnostava vaihtoehto, jonka yhä useampi valitsee

lautaselleen. Ja heille, jotka haluavat jatkossakin valita eläinperäisen ateriavaihtoehdon, voidaan lisätä kasvisten käyttöä aterioilla mahdollisimman houkuttelevilla vaihtoehdoilla, joissa kasvikset ovat luonteva osa kokonaisuutta. Tärkeintä on kuitenkin se, että mahdollisimman moni lapsi ja nuori syö tarjotun aterian. Tätä työtä Kylän Kattauksella jo tehdäänkin, mutta resurssien ollessa sangen tiukat, järkevän aikataulun mahdollistaminen työn jatkamiseksi on tärkeää, kuten nyt jo tehtävän oppilaiden osallistamisenkin.

Ympäristö-, ilmasto- ja eläinvaikutusten lisäksi nyt kuitenkin myös tuoreet ravitsemussuositukset ohjaavat kasvisruuan huomattavaan lisäämiseen ja lihan kulutuksen merkittävään vähentämiseen. Tiedostamme, että toimenpiteitä asian parantamiseksi on jo tehty ja kohti kestävämpää sekä laadukasta tarjontaa pyritään jatkuvasti. Jatkossa tulisi kiinnittää huomiota myös oikeiden työkalujen ja toimintatapojen tarjoamiseen niille kaupungin työntekijöille, jotka käytännön tasolla töitä ruoan kanssa tekevät. Lisäksi tulee selvittää eri liikelaitosten ja toimialojen toimintojen vaikutukset toisiinsa niin, että vältetään turhaa työtä tavoitteeseen pyrittäessä.

Tuoreen selvityksen (Ruokailo 2024) mukaan eläinperäisten tuotteiden korvaaminen pääasiassa kotimaisilla kasvisproteiineilla tuoreita ravitsemussuosituksia noudattaen tuottaisi Jyväskylän kokoiselle kaupungille vuodessa jopa yli miljoonan euron säästöt samalla tutkitusti edistäen terveyttä. Sen sijaan, että tehtäisiin asiasta vaikeasti lähestyttävää ja monimutkaista, niin ihan puhtaista perusraaka-aineista tehty, tavallinen ruoka sopii tarkoitukseen mainiosti ja on muutenkin parempaa sekä ihmiselle että merkittävästi edullisempaa kaupungin taloudelle. Tiedostamme myös, että kaikki eivät pysty kasviproteiineja käyttämään omassa ruokavaliossaan. Tavoitteena ei olekaan kieltää tiettyjen raaka-aineiden käyttöä kokonaan ja allergiat sekä erikoisruokavaliot huomioidaan varmasti jatkossakin kunkin yksilön tarpeita vastaavalla tavalla.

Lisäksi Jyväskylän kaupungin järjestämissä tilaisuuksissa ja tapahtumissa tulisi jatkossa kiinnittää huomiota siihen, että niihin tilattu tarjoilu olisi linjassa tämän tavoitteen kanssa.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että kaupunki asettaa tavoitteeksi eläinperäisten tuotteiden kulutuksen ja hankintojen puolittamisen vuoteen 2030 mennessä siten, että tavoitteen toteutumista myös seurataan. Käytännössä tämä tarkoittaa kasviperäisen ravinnon osuuden lisäämistä etenkin sivistyspalveluiden tilaamisissa ja Kylän Kattauksen tuottamissa ruokailuissa.

Allekirjoitukset ja nimenselvennykset (kirjoita molemmat eri riville)

	
allekirjoitus	allekirjoitus
Anna Kylmä	LIISA KUPARINEN
nimenselvennys	nimenselvennys
	
allekirjoitus	allekirjoitus Leena Lyytikäinen

f-pci

Jassin Rezai nimenselvennys	Ant-Pekka Liukkonen nimenselvennys
 allekirjoitus	 allekirjoitus
Meri Lumela nimenselvennys	PAUL ABBEY nimenselvennys
 allekirjoitus	 allekirjoitus
Bella Forsgren nimenselvennys	Rosa Herkkinen nimenselvennys
 allekirjoitus	 allekirjoitus KIRIMO SUOMI
ILONA HELLE nimenselvennys	 nimenselvennys IRA VAINIKAINEN
 allekirjoitus	 allekirjoitus SONJA KARPPINEN
KATJA PENTTONEN nimenselvennys	 nimenselvennys ESSI RANTANEN
 allekirjoitus	 allekirjoitus
OSKARI RANTALA nimenselvennys	PRAVO LUUKKONEN nimenselvennys
 allekirjoitus	 allekirjoitus
Rikka Rantanen nimenselvennys	AINO KENTTÄLÄ allekirjoitus
 allekirjoitus	
AINO KENTTÄLÄ allekirjoitus	